

z ira de multis. sed ad ip̄s spectat circa hec
huiusmodi cōsulere vel dictare / cui dicitur
mini q̄ repugnat cōtumaciter / repugnat
spiritui sancto / cuius est ip̄m cōciliū in di
ctando vel cōsulendo dirigere. **E**xemplū
in homine. vbi rō potestātē habet dictari
uāz p̄siliariā uolūtātē exercitiū z executōz

E **Tertia directio.**

Conciliū generale p̄t de dissensiōibus
z guerris inter p̄cipes xp̄ianos seu iētes
in p̄niciē totius xp̄ianitatis z p̄ditōis ho
minū in anīa z corpe. autoritate legitima
cognoscere. prohibēdo eis vias facti z ad
suscipiendū vias inris z rōis p̄ cēsuras ec
clesiasticas cōpellendo. **H**oc p̄ticulare
posuit. **S**erenissimus rex rhomanorū sp̄
Augustus qui p̄usq̄ recederet ab hoc cōci
lio ad locū conuētōis cū rege Aragonū. et
petro de luna. orōem ad deputatos habu
it. om̄i religiosa pietate. z vera xp̄iana reli
gione plenissimā. quā his auribz nō sine
pia cōpunctōe letus audiui. **A**rrauit il
lic. positū suū esse. tēdere post sedatōz scis
maris. ad pacificatōz. **R**egū Franciez An
glie. maxime p̄ autoritatē huius cōciliij. **A**rr
rauit de pacificatōe Regis polonie cum
p̄ruenis. **D**ebinc de passagio hierosoli
mitano p̄cedēte pacificatōe regis polo
niez. **F**undamētū seu regulā p̄curauit
inducēdo quālibz p̄tū / vt se generali con
cilio. suez diffinitōi p̄orsus summitte
rēt. cuius autoritati ip̄semet rex / quē ad mo
dū tūc pluries antea. sub attestatōe diuī
ni noīs. prestatus est debebat z volebat eē
subiectus. z hoc in speculū z exēplar eternū
cuiuslibet p̄ncipis catholici temp̄alis.

Quarta directio si
ue lex duodecima z vltima.

Conciliū generale p̄t z debz cōstituere
crebriore generalij cōcilioz celebratōem
q̄ retro actis t̄pibz fuerint celebrata. vt de
decēnio in decēniū. p̄fixa futuris summis
p̄tificibz ista lege. quā trāsgredi nō liceat
Fundat in p̄missis hec cōsideratio z p̄ ar
gumentū ex oppositis. qm̄ si totz tā enor
mia discrimina puenerūt ecclie dei dñi ces
satū est a cōcilijs generalibz / q̄nta demum
erit salutaris vtilitas ex frequentiori celebra
tione / p̄spiciū est. **Q**uis itaqz nesciat q̄ in
superiorū p̄ctā min⁹ vigebrūt. dñi minorē si
bi sentiēt esse peccādi licētiā. vel ipunitatē

spem / dñi se reddituos se rōem corā iudi
ce suo. generali cōcilio p̄spiciēt. **S**ūt q̄p
pe nōnulli. q̄ etsi deū nō timent / hoies tā
mē reuerēt. **D**eniqz si nō sit assidue lex
viua. dirigens regēs z actuans leges mor
tuas ad effectū. ip̄se nō satis p̄ficiūt. vñ et
p̄hs tradere satagēs mediū virtutis nō po
tuit illud efficaciter inuenire q̄ vt diceret p̄
ut sapiēs indicabit. **P**otuerāt ex p̄missis
fis oibus velut ex fundamentalibz q̄bus
dā regulis directōibz z signis in via māda
toz dei leges elici p̄ticulariores. ad tollē
dū scandala impediētia p̄ospez iter pacis
fidei z virtutis. ad sedatōem scismatū quo
ad primū. ad extirpatōem erroz q̄ ad se
cundū. z ad reformatōz moz q̄ ad tertiū.
sed neqz t̄ps neqz locus sufficiūt. **Q**uia re
tigerūt insup multa ex eis prudētēs z stu
diosi suis in scriptis. **Q**uia rursus debent
hmōi leges z cōstitutōes p̄ticulares. magis
p̄ mutuā collatōem oim de cōcilio agitari
tractari z diffiniri. iuxta regionum aut pa
triarū varietatē. **Q**uia deniqz decreta z de
cretales viderētur abūdanter sufficere / si
p̄ legem viuā fierz efficacē executio. **A**lioq̄n
multiplicatio constitutionū hmōi. etiam
penaluz. q̄nqz plus onerat z aggrauat q̄
subleuet aut p̄ficiat. **F**aciam⁹ tandē in
orōe sine verbis. vt c̄ reuolet ad c̄. z dica
mus obsecrātes. **P**rospez iter faciat no
bis deus salutarij noster. **I**ter nedū ter
restre sed sp̄uale z celeste. iter eternitatē ad
deū salutarij noster. qui est deus bene
dictus in secula. **A**men. **F**init

Libellus de aufe

ribilitate pape ab ecclesia Jobānis de ger
son Cancellarij parisiē.

Veniet autē dies cuz auferet ab
eis sp̄sus **D**arci. ij Circa quē
textū pro materia nūc corrente
Querit. **S**i auferibilis sit sp̄
sus ecclie a filijs suis vel ab ea. **E**t ponāt
hic consideratōnes. xx.

Prima cōsideratō

Auferibilis nō est sponsus ecclie
christ⁹ homo. ab ipsa tota ecclia
lege stāte. **S**iquidē caput ecclie
x̄ps ē. ad eph. iij. z colof. i. et. ij. **P**uto autē
nemo cōcesserit q̄ absqz capite valeat p̄ma
nere corp⁹ aliq̄d vez vel mistici. **S**z ecclie
corp⁹ mistici manere sp̄z q̄ ad p̄sumatōz

De auferibilitate pape

seculi necesse est lege stāte. **Math.** vltimo. 2. xliij. Hoc ergo fiet p̄ viuificū influz capitis in ip̄m. Pro quo facit parabola q̄ x̄ps se viti cōparat discipulos palmitib⁹. **Q**uod si quis dixerit oppositū dicens ecclesiaz incepisse ab abel iusto fm̄ grego. quo tpe nondū x̄ps erat in carnat⁹. Rūdeat Johānes in apoc. qui dicit agnū fuisse occisuz ab origine mūdi p̄ uisue sc̄s z acceptatiue a deo. licet nōdū corporaliter exhibitue. quia nec ipsis antiq̄s erat sal⁹ nisi in fide. multū tñ implicita z generali mediatoris z capitis ecclesie x̄pi tūc futuri. q̄b⁹ erat necessariū credere sc̄m illud symbolū qd̄ deus est / z q̄ est remunerator in se creditiū

Rursus deducit qd̄ dictū est ex ipsa cōditione matrimonialis vinculi inter x̄pm sponsum z ecclesiaz sp̄sā. sicut iohes in apoc. ecclesiam sub typo ciuitatis non e hie rusalē vidit descendētē de celo sicut sp̄sā ornatā viro suo. **N**ā ad exēplar celestis ecclesie terrena formata est. **Q**uod āt de cōiunctio homo nō sepat. ita vt lege stāte nō posset aut debeat dari libellus repudiij inter sp̄sū z sp̄sā cōiunctos legitime. **Q**ue autē cōiunctio matrimonialis magis legitima q̄ x̄pi sit ad ecclesiam cōfederatio. **P**ropterea dicit p̄ osee. Desponsabo te mihi in eternū. z p̄ altez p̄betam. **S**i potest obliuisci mater q̄ nō misereat filio vteri sui ego tamē tui nō obliuiscar. **L**oq̄tur de ecclesia sp̄sā sua. **N**ā relinquet homo patrē z matrē z adheret vxori sue. sic z x̄ps ecclesie. cū matrimoniū carnale ido sumat indissolubilitatē. quia sacramētuz magnū est in x̄po z ecclesia / qz est illi⁹ matrimonij sacrum signū.

Consideratio. II.

Auferibilis est absolute loquēdo sponus ecclesie x̄ps homo ab ip̄a ecclesia. **N**ecq̄ enī min⁹ hoc est possibile q̄ x̄ps desineret esse hō sicut spontanea volūtatē verbū caro factū est. aut q̄ desineret esse nedū ecclesia ipsa. sed ois generaliter creatura. **P**orro sicut nō est absoluta z inauferibilis habitudo cuiuscunq̄ creature ad alterā creaturā. necq̄ tanq̄ finibilis ad suū finē. necq̄ tanq̄ effect⁹ ad suam cām. sic nō est hoc modo eētialis vel inauferibilis habitudo ecclesie ad x̄pi humanitatē. quā vtriq̄ cōfitemur creaturam. **E**t ita stare absolute x̄pm hominē esse et

ecclesiaz similr esse. nec tamē ip̄am a x̄po vt homo est. vitales influz suscipere.

Consideratio. III.

Auferibilis est sp̄sū militantis ecclesie x̄ps a quolibet suozū filiozū hic in via. licet nō ab oibus collectiue q̄dū pmanebit militans ecclesiaz lege stante. sicut deinceps loqui pponim⁹.

Perspiciua est p̄ia ps hui⁹ disiuicti. q̄ nā nullus est homo viuēs qui nō videat mortē / z si hoc nō sufficiat qz dicit aplus q̄ siue viuim⁹ siue morimur zc. aut p̄inde nunq̄ sepamur a x̄po. **C**onstat tñ q̄ sit sepatio p̄ mortē talem. q̄ definit esse q̄s viator z de ecclesia militate. **C**onstat p̄terea q̄ q̄dū manebit hic aliquis in via. sicut p̄ pficere / ita deficere culpabilr z a x̄po vera vite vt palmes aridus / et cōbustioni soli aptus separi. nisi tamē fuerit p̄ cōfirmatōnem quodāmo positus extra statū. prout est viator. **A**ltera pars disiuicti seq̄tur ex p̄ia consideratōe eius deductiōe. q̄m z oim collectio nihil aliud est q̄ ecclesiastici corpis indissolubilis cōpago. quē admodū dici solet. totū nihil aliud est q̄ sue partes simul sumptē. sed hec cōpago manet in eternū lege stante.

Consideratio. IIII

Auferibilis nō est sp̄sū ecclesie x̄ps ab ipsa qui influz quotidie tam p̄ modū meritiz impetratōis vt alij sc̄i / z plusq̄ ipsi / q̄ enā p̄ modū dignatiue cōdespiratōis z viuificatiōis. p̄ sp̄m sc̄m suū / fidē / spem / z caritatē / cū ceteris dotib⁹ infundēdo gratuis. virtutū donozū z beatitudinū z maxime sacramētoz. **I**taq̄ sicut nō pmanet corpus aliq̄d vey z viuens. nisi habuerit q̄liratiuas dispositōes reddētes cōplexionē armoniacā z decentē. per manūtenentiā forme cū corpore organico. fm̄ exigētiā ipsi⁹. ac forme actiuitatis. z opationū suarū. cur aliunde venit mors nō aliter sentiendū est de corpore mistico ecclesie. **I**pe enī sp̄sū cū est sp̄sū x̄pi. est etiā suo modo forma corporis ecclesie x̄pi. p̄bens ei vitā vnitatē. z motū z hec nō pmaneret cessantib⁹ q̄liratiuis dispositionib⁹ p̄noiatris diffusis p̄ totū corp⁹ ecclesie z p̄ mēbravaria. purvni cuiq̄ mēbro donatum est. z pur op⁹ bz ad edificatōnez corporis vniuersi. **T**radit hoc

ap'ls clarissime scribens ad ephesios. iiii.
Soliciti inquit fuare vnitatem/spūs. in
 vinculo pacis. vnū corpus et vnus spūs.
 sicut vocati estis in vna spe vocatōnis ve/
 stre **U**nus dñs. vna fides. vnū baptisma
 vnus deus et pater oim: seqtur. **U**niciq;
 autē nostrū data est grā fm mensurā do/
 natōis xp̄i: seqtur. et ipse dedit quosdā q/
 dem ap'los et **Q**uinetiā articuli quatuor
 principales apostolici simboli. fundat il
 lam cōsideratōem. **U**n' est. **C**redo iā spi
 ritū sanctū et viuificantē. **Q**uid viuificantē
 nisi sanctā ecclesiā. sicut prius additur et
 vnā sanctā ecclesiam catholicā. **D**einde se/
 quit. sanctorū hoc est sacramētōrū cōmu/
 nionē. ac deinde remissionē peccatorū in/
 tellige consequitur et vitam eternam.

Consideratio .v.

Habibilis nō est ab ecclesia mili
 tante spūs suus xp̄s homo qui
 semp in fluat in eandē ecclesiā spō
 sam suā p membra varia. grad' hierarchi
 eos/officiōrū et administratōnū et digni
 tatū et statutum/ab ipso constitutorū dñ
 ecclesiam fundauit primit' et edificauit **S**i
 enī pmanebit ecclesia vsq; ad cōsummatō
 nem seculi. pmanebit vt pfecta dei enī per
 fecta sunt opera. nō solum in inchoatōe.
 sed magis in cōseruatōe. et cōsummatōne
Sed nemo dubitauerit quin ablatio vni'
 membri a corpore diffomatitā grandem. et
 impfectōem inducat. **N**anebit ergo sem
 p ecclesia cum suozū integritate et pfectōe
 membrorū. **S**cribit de his ap'ls. i. ad co/
 rintheos. xij. **D**iuisiones inquit gratiaz
 sunt. idē autē spūs: et diuisiones ministra
 tionū sunt. idē autē dñs: et diuisiones ope/
 rationū sunt. idē autē de' qui opat omnia
 in omib' **U**niciq; autē dat manifestatō
 spūs ad vtilitatē. alijs quidē p spiritū dat
 sermo sapiētie/alijs autē sermo sciētie fm
 eundē spiritū: alteri fides in eodē spū/alijs
 gratia sanitatū in vno spiritu: alijs opatio
 virtutū/alijs pphetia/alijs discretio spiritu/
 um/alijs genera linguarū/alijs interpretatio
 sermonū. **H**ec autē omnia opat vnus atq;
 idē spūs diuidēs singulis putvult **C**ō
 cludam' ex his pauli verbis. q' assidu' erit
 in ecclesia vsus ministratōnū et grāz gra
 tis datarū/ quas enumerat et hoc quātūz
 expediat ei' decursu' edificatōi: sic erunt
 sapientes sic pphete sic discretiores spiritu

um qbus et officio hierarchico cōmisso
 eis a xp̄o et spū sancto/ cōueniūt tales act'
 itavt ab humana quis autoritate neque
 ant i pediri/ suspēdi vel phiberi: sicut nec
 status papalis. nec apostolicus. vel pasto
 ralis. **F**uerūt enī primit' velut in quodaz
 seminario viuifico positi in ecclesia p christū
 et postmodū erefcēte ecclesia discretio tali
 um magis innotuit. velut si stipēs vinee
 se in folia et flores et ramos explicuerit.

Consideratio. VI.

Habibilis nō est spūs ecclesie
 xp̄s ab ecclesia taliter/ quin semp
 habeat in se viuificū semē. quo p
 per successiōes generatōis et generatōis
 sese cōtinuare in corpore toto et in membris
 psertim officialib' / similiter et in filijs **T**ra
 ducit ad hoc illud xp̄i **J**ohan. xxiij. **A**mē
 amē dico vobis nō pteribit generatō hec
 donēc omnia fiant/ loquēs de generatōe iu
 storū/ que cōtrariat illi de qua dictum est
Amē amē dico vobis q' requiritur a gene/
 ratōne hac omnis sanguis ab **A**bel iusto.
Itaq; si dñs in rex mutabiliū creatōe sin
 gulis indidit semētē fm genus suū ad p/
 pagatōis sue generatōem: **S**i tam in le
 gē nature/ q' in lege moisi status sacerdo/
 talis durabat/ vel in primogenitis/ vel p
 successiōne hereditariā filioz. p patribus
 suis/ oportuit multo ampli' legem gracie
 pfectissimam/ habere in semet ipsa fecūdi
 tatē pro sui cōtinuatōne legitima. **A**d qd
 inducit apostolus ad romanos. ix. textū
 prophete euangelici **I**saie. i. **N**isi domin'
 exercitū reliquisset nobis semē. quasi 30
 doma fuissentuz quasi gomorra similes
 essem'. **H**oc autē quid aliud debet intelli
 gi q' suis insita spiritualis ars quedā vi
 uifica. in vniuersum corp' ecclesie. p quaz
 hierarchicus ordo suus. pōt vsq; in fines
 subsistere. **E**t ex his prius infer' q' ec
 clesia vel cōciliū eam representās pōt insti
 tuere vel eligere vel designare summū pon
 tificē in sacra sede petri. **P**otest insup mo
 dum determinare vel limitare eum taliter/
 vel taliter instituendi siue designandi/ ita
 q' non spectat hoc ad solū pontificē sum
 mū. alioquin ipso vel mortuo vel nolente
 dare legem eligēdi successorē posset eccle/
 sia permanere iugiter sine summo ponti/
 fice quod neq; fieri lege stante. **E**t si quis
 dixerit. **D**odos qui nūc obseruātur pro

De auferibilitate pape

electōne summi pontificis determinatos esse p̄ summos pontifices. Placet. Sed ecclesia consensu suo vero vel interpretatiuo approbanit/aut in defectu quales predictus. fas haberet imutare. et ita fas est in contrarium nullius posset. cuiuscūq; pontificis autoritas legem dare.

Consideratio. VII.

Auferibilis nō est sponsus ecclesie x̄ps ab ecclia sp̄sa sua et filiis ei⁹. sic q̄ remaneat ecclesia in sola muliere. imo nec in solis mulieribus omnibus. immo nec in laicis solū. lege stantē nō facta diuinit⁹ noua institutiōne. Da oppositū. ecclesia deficere posset in suis gradibus et officiis hierarchicis. In suis etiam sacramētis vsq; in finē. Patet hoc p̄supponēdo q̄ sacerdos a nō sacerdote et ep̄s a nō ep̄o neq; institui. imo nec a tota multitudine laicorū aut mulierū siml' cōgregata. si p̄ casum mortui essent omnes sacerdotes. Additū est nō facta diuinit⁹ institutiōne noua. qz spiritus sc̄to dictante et operāte noua prestari posset autoritas q̄ lis nondū collata est. quēadmodū prius q̄ deus instituit sacerdotiū nouū supremū et alios inferiores gradus hierarchicos in ecclesia. non dubiū quin hoc poterit. Porro nulla cōitas vel vniuersitas hominū mortaliū siml' cōgregata talem aliquē gradū nullo modo instituere potuiss̄. cū potestate qualis in quolib; reperitur q̄ supra naturā existens ipam sibi p̄supponit et substernit quodāmodo sicut forma materiā. Nec opinor q̄ aliquis doctorū theologorū senserit in hoc contrarie. quāuis verba quedā ep̄stole cuiusdā tractat⁹ de concilio generali videri possunt aliquātr hoc sonare. nisi benigno interprete foueantur.

Deducit̄ proinde q̄ nec hieronim⁹ nec aliquis aliorū dicens ecclesiā vel ap̄los sibi cōstituisse Petrū. vt sup̄mus eēt et p̄iceps inter eos ad scisma tollendū. non intelligunt hoc nisi q̄ ecclesia vel ap̄li declarauerūt ita eē constitutū a christo et hoc tenēdum fidelibus tradiderūt. et ita salua illa que videtur sup̄ hac re inter Hieronimū et ceteros varietas.

Consideratio. VIII.

Auferibilis est aut mutabilis lege stante quolibet politia ciuilibis mo

narchica seu regalis: vt fiat aristocratica/ et nō sic de ecclesia que in vno monarcha sup̄mo p̄vniuersum/ fundata est a christo. Posset deduci cōsideratio tam a priori q̄ a posteriori/ deducendo variatiōes que fuerūt in alijs politijs/ quia nullā aliam politia instituit x̄ps imutabiliter monarchica. et quodāmodo regalem. nisi ecclesia. Et oppositū sentiētes de ecclesia q̄. fas est eē plures papas. aut q̄ quilib; ep̄iscopus est in sua diocesi papa. vel pastor sup̄rem⁹ equalis pape romano. errant in fide. et vnitāte ecclesie. contra articulū illū in vnam sanctā. et c. et si p̄tinaces maneāt iudicandi sunt heretici. Sicut martinus de padua et quidam aliorū. Consonat ratio quia sicut ad vnā fidem et ad eadem sacramenta obligant omnes viatores. Sic oportet vt nō esset scisma. reductiōnem finalem fieri ad vnū supremū. Secus vbi cōitas regitur legibus solis naturalibus et traditiōibus humanis/ que p̄ varietate temporū et locorū laudabili et vtilius variant q̄ vt vno tenore ligent omnes/ quēadmodum tradit Aristoteles exemplificās de regula leuē. Quocirca dicam q̄ incidenti consequēter q̄ nec summ⁹ pontifex nec aliquis aliorū debz conari vt canones positi/ vel alie traditiōes hūane. obseruentur vbiq; p̄ totā ecclesiā et p̄ omnes inuariatibiliter natiōes. Oppositū satagere dedit forte occasiōē grecis discedēdi a latinis. dat̄ preterea quidē materiā multā. litium scrupulorū grauiū/ dum equali tenore q̄ ritur obseruari lex hūana siue sit illa canonica secularis vel ciuilibis. quēadmodū custodiri diuinā absq; vlla variatiōne necessē est. Inde venit illa christi questio. Mathei. xv. Irriū fecistis mandatū dei propter traditiōes vestras.

Consideratio. IX.

Auferibilis est vicari⁹ sponsus ecclesie p̄ voluntariā eius cessionē/ aut renūciatiōē a papatu. Fuerat enī olim dubitatio post renūciatiōem. Lelestinū quid talis renūciatio iure subsisteret. Tum p̄pter votum quo se papa obligat ad ecclesiā. Tum p̄pter desponsatiōē et matrimoniū quoddā spirituale inter papam et ecclesiā. Tum preterea quia papa diuino iure statutus est in hoc gradu. Et si que sunt alie rationes. Occasiōe cuius

dubitationis facta est decretalis determinans affirmatiua q̄ hoc licet. Et ita licet q̄ ex hac humili renūciatione cum ceteris patribus Celestinus annumeratus est catalogo beatorū. Sunt autē casus alii qui etiā per iuristas expressi quando licitum est placito. immo quādoq; debitū. ceteri de re statui suo. vnus est grāde scandaluz subditorū. quod non expectat alio modo probabili terminandū q̄ p̄ cessionē. Alius casus est dum occupatio seu retentio p̄ latore parenter vergit in detrimentū salutis proprie. Nam qd̄ prodest homini si vniuersum mūdū lucret/ anime vero sue detrimentū patiat. aut quaz dabit homo pro ania sua cōmutatiōem. Alius casus est vbi manifeste talis retentio impediret maius bonū vel in prelato vel in subditis.

Multiplices essent casus in particulari s̄ illud triplex gen^o. Sed breuitati nostre satis sint ista pro nūc. Per que dissoluitur prima ratio que fiebat de voto/ qd̄ nō obligat dum vergit in detrimentū salutis/ vel exitū deteriorē. Altera rationes soluit dissimilitudo q̄ est inter matrimonium carnale et spūale. licet cōueniāt in multis. Dissimilitudo est quantū ad hoc q̄ in spirituali nō est sacramentū/ ex quo cōsurgat indissolubilis nexu ex institutiōe diuina. Quemadmodū de carnali est exp̄sa lex. quod de cōiunxit homo nō sepe/ et sacramentū hoc magnū est. Dico autē in christo. et ecclesia in q̄t apostolus. Ac p̄ inde soluit ratio tertia/ qz solus christ^{us} est proprie sponsus ecclesie. Alij sunt tantū modo vicarij. quos p̄ humanā designatiōem vel electiōem voluit institui. quibus officium sit diuinū. et sola auctoritate diuina p̄mitus ordinatum.

Consideratio .x.

Transferibilis est in casibus dabilibus vicarius sponsus ecclesie. ab ipsa ecclesia/ et hoc p̄ eam/ vel p̄ conciliū generale representās eam/ vel per aliquos ad hoc p̄ eam institutos/ siue cōsentiat ipse vicarius. vel nō cōsentiat sue cessioni. Sumit in primis argumentū p̄ hac consideratione ex veritate precedentis. Nam si vicarius sponsus potest resignare sponte ipsi ecclesie dando ei libellū repudiij. cum sponsus et sponsa nō debeant quo ad hoc impari iure censi/ poseri similiter repu-

diare sponsum talem ipsa ecclesia sponsa. dū par ratio vel potior adducit pro ipsa cōtra sponsum/ vel quia p̄stitueret querit eā q̄stum in se est/ vel tyrannide seu tracta/ re/ laniando eam/ vel placitādo. bona sua dissipando/ vel qz abuti conat ea in perniciem filiorū. Nullū quippe statū nullum gradū dignitatis/ nullū ministratiōis genus dedit de/ nisi in edificatiōem suā et utilitatē cōmunē/ patz ad ephesios. iij. et ad corinthios. vi. Dedit vtiq; ad pacē eius cui^{us} fines posuit pacē s̄m psalmistam. Et hanc opatur dilectio/ propter qd̄ finis legis ab ap̄lo ponit dilectio. in qua etiā fundauit xp̄s officium pastoralis. Si diligē me/ inquit xp̄us petro/ pasce oues meas/ Johānis. ultimo. Sed quis nō videat casus multos esse possibiles. quorū aliq̄ nūc tacti sunt in quibus ecclesia nō edificaretur sed destrueret/ nō vniiret sed dissiparet. nō pasceret sed depasceret/ si non cederet voluntarius vel cūceret inuitus hic qui in vicariū sponsum ecclesie rite et canonice fuerat ordinatus. Nec sit cuiq; illō admiratiōni qd̄ dicimus. q̄si contrariates illi iustioni. Nolite tangere xp̄os meos/ q̄ homo etiam vni singulari persone fas est/ in casu violentie attentate p̄ papā verū. contra castitatē suam vel vitā vim vi repellere. cū appositioe in culpate turele/ et ita licite stabit q̄ tangat papā violenter. vel in mare deiciat. Cur similiter in casu nō liceat idē toti ecclesie pro defensione sua/ et violentie attentate cauta repressioe.

Consideratio .xi.

Transferibilis est in casu vicarius ecclesie p̄ conciliū generale eo non cōsentiente/ vel inuito celebratus. Fateamur prius q̄ regulariter conciliū generale nō est celebrandū de iure etiam diuino non vocāte vel approbāte papā/ si est vnicus/ nec aduersus eū allegatiō legitima. Sed regule generales bene suscipiūt exceptiōes. sicut in grāmaticalibus ita in moralibus/ presertim vbi casus particulares incidūt modis variabiles in finitibus/ ad quas exceptiōes ordinata est lex superior interpretis aliarū quam Aristoteles vocat epikeiā. v. ethicozum. Et alia diuiniōrior quam gnōmī appellat in. vi. ethicozum. Nec autē lex semp̄ habet locū in interpretatiōe legum aliarum particularium

De auferibilitate pape

vbi deficere cernit ratio et finis institutio nis ipsaz. Finis autem legum oim nedum humanarum sed diuinarum. est dilectio. qm unitatem opatur. Sit ergo casus vbi legi alii cuius obseruatio dissiparet unitatem. et obesset publice salutis. Quis ratione vtens diceret eam tenere oportere. Nimirum nec sibi ipsi quisquam vellet hoc fieri. quanto minus tota communitas rationabiliter hoc fugiet.

Ad si quis interrogaret quomodo auctoritate fulciatur vel utatur huiusmodi concilium ac phalum ut videretur sine papa. Respondendum quod auctoritate christi capitis sui et indefectibilis sponsi/auctoritate preterea legum suarum tam diuine quam naturalis. que hanc licentiam vel necessitatem vel manifeste caritatem vel religiose pietati concedunt. Pro quo facit textus. *Mat. 18. De excusatione discipulorum vellentium spicas in sabbato per legem necessitatis/confirmata exemplo David qui comedit panes propositionis.*

Consideratio. XII.

Auferibilis est in casu vicarij sponsum ecclesie/pecclesiam vel concilium generale nedum conciliatiue. aut dictatiue/vel denunciatiue. sed auctoritatiue iudicialiter. atque iuridice. Presupponamus quod iurisdicatio idem est quod iuris dictio seu potestas vel iurisdicatio et facultas propinqua dicendi ius. Et solet restringi ad coactiuam iurisdictionem. que fert vel dicit in alterum etiam inuitum. Sequitur protinus ex hac descriptione. considerationis veritas. quod ecclesia seu concilium habet in casu facultatem propinquam vel auctoritatem seu potestatem dicendi ius. etiam in alterum qui in papa fuerit rite susceptus et electus. Nolumus tamen impugnare quoniam summus pontifex habeat potestatem regitiam et auctoritatiuam. respectu omnium hominum. quantum christus voluit et cognouit expediens sibi dare pro exercendo eam. non pro se tantummodo. sed magis ad utilitatem ecclesie. quale auctoritatem ecclesie non habet totum ecclesie residuum. nisi unitatiue quodammodo vel electiue. Et ex ista diuisione verum est quod clauis date sunt nedum uni sed unitati. Ex hoc tamen non habetur quod ecclesia tota vel concilium. absente papa presertim suo demerito non possit auctoritatiuam iurisdictionem exercere. sicut lex quodam diuina et indeuicibilis ad reducendum ipsum vel corrigendum vel compescendum. ne nocet

at ipse nedum ecclesie sed sibi met tanquam freneticus. vel ut pessima malarum passionum ebrietate seductus. sic enim tradit aristoteli. *1. 2. politice.* quod ad comitatem totam spectat principis vel correctio/vel totalis destitutio. si inemendabilis pseueret. et hec preter in auferibilis vel in abdicabilis est a comitate libera. que de rebus suis facere potest ad libitum. nec per appropriatiorem vel aliquam legem potest suspēdi. quanto magis hoc habebit ecclesia. Iudicabat olim petrus per dissimulationem paulus ei restitit in facie ad galathas. *2. 1. Introducebat.* Petrus rem nouam in ecclesia dei/ad ceterum gentile intravit actum. *1. 1. subortum* est murmur in ecclesia ita ut compulsus sit petrus doctrinam insequi quam tradidit scriptis. ut scilicet parus esset coram tota ecclesia rationem reddere de ea que in ipso erat fide et spe. alioquin non sibi credidisset ecclesia. Quanto fortius et rationabilius. possunt duo contendentes. diffamari apud bonos et graues de scismate de perurio. de heresis suspitione compelli rationem reddere si se cognouerint innocentes. Sic machus. sic bruns marcellus. sic ipse gregorius. sic alij plures iudicium subiere concilij. nequaquam ex humili condescensione sicut fingunt alij. sed ex debito et obligatione. quoniam multos quod concilium non reperit puictos de crimine reliquit causam eorum examini iudicis dei terminandam.

Consideratio. XIII.

Auferibilis non est vicarij sponsum ecclesie per ecclesiam aut concilium generale. quo ad ea que sunt ordinis sacri cuiuscumque. quin semper remaneat vel sacerdos vel episcopus. si in tale fuerit aliqui consecratus. Sicut etiam de papatu. si diceret ordinem a sacerdote vel episcopatu distinctum. Dudum tempore beati Cipriani martiris in africa dum sanctus Cornelius papam Romanum gerebat. fuit error multorum. etiam magnorum. quod scismatici et heretici excommunicati et simoniaci deiecerant ab omni gradu et dignitate et ordine. ita quod non remanebant sacerdotes nec episcopi retinebant episcopalem gradum. nec diaconi diaconatum et ita de similibus. Immo usque ad hoc denotum est ut diceret ab eis quod tales nullo modo valebant baptizare. sed baptisabant hi quos baptisauerant. Similiter nec consecrabant nec ordinabant quin totum postea diceret iterandum. Introducebantur

pro seipf multos passus scripturaz. vt illd
Benedicā benedictōibus vestris. rē. **A**ffirmabāt deniq; q̄ tales spiritū sanctū dare nō poterāt: q̄ nē rē nō habebāt. **F**lora ta sunt hec in decretis causa primaz in q̄r to sententiarū distinctōe. rē. r. distinctō ne. rē. vbi magister nō tenet. licet loquat̄ magis recitāne q̄ determinatiue. **I**llu strissimus vero doctor augustin⁹. post **L**irianū materiā hanc declarauit cōsor: miter ad cōcilia generalia. ante eum r. post celebrata: r. hūc insecuti sunt doctores theologī dicētes q̄ ea q̄ sunt ordinis. stabilia sunt r. indelebilia: propterea dicūt hi imprimi characterē quē appellant indelebile r. nō iterabilem. **A**ttamē pro cōcordantia diuersarū sententiaz in hac pte. proficit duplex distinctio. **E**ps itaq; hereticus r. degradatus ab ecclia aut intendit dare r. facere cōsor: miter ad intentionē ecclie: vel baptizat vel cōsecrat vel ordinat vel cōfirmat materiā in sup r. formā debitas obseruat. **A**ut deficit in aliquo isto r. **I**ntentione scz corrupta r. erronea vel in materia vel in forma. **S**cōm hanc distinctōnem procedūt mltē auctoritates sanctorū: quo rum aliq̄ dicētes q̄ sacerdotes heretici nō bil agāt. intelligūt de his qui secūdo modo deficiūt: quales erāt plurimi hereticorum vt arriani r. errātes in ipsa substātia sacramentorū. **A**lij dicentes oppositū sicut augustin⁹ r. ecclia de priorib; intelligunt. **R**ursus alia est distinctio de efficacia sacramentoz collatorū ab indignis sacerdotib; r. ab hereticis. **N**ā q̄ talia sunt efficacia potest̄ intelligi: vel quo ad vilitatem vel quo ad veritatē. **S**i priō mō illa dicunt esse nulla: qz neq; prosunt facientibus. neq; scienter recipiētib; sed obsunt poti⁹. **S**i secūdo modo: sic cōsecratōnes hereticorū sacerdotū. efficaciam habere r. veritatē. fatendū est. **T**andē ex hac cōsideratōne cū suis probatōnibus que latiori deductōne ponūtur ab autoribus. seq̄tur q̄ durante p̄nī scismate nō oportet dubitare q̄n vtrobiq; fuerint cōsecrati r. sint veri ep̄i r. sacerdotes per mutuā successiōē vsq; in p̄nīs. **N**ec est difficultas in collatōne sacramentoz nisi de sacramēto penitentie in quo iurisdictio quedā req̄ritur: quā non habēt heretici r. scismatici vel ex cōmunicati sacerdotes. **S**ed hec difficultas redundat similiter in illos q̄ ante scis/

ma fuerūt ordinati. r. fm estimatōem illorum/ qui iudicārēt hanc vel illā partē esse scismaticā: r. ex cōsequēti nō habere sacerdotes nisi ex cōmunicatos/ et suspensos. **E**t ita vanū est r. forte scandalosum gloria ri q̄ presbiteralis vel episcopalis ordina tio suscepta fuerit a scisma p̄nīs. potius q̄ hoc tempore. **S**i per hoc velint h mōi gloriantes vocare se veri⁹ esse sacerdotes r. episcopos q̄ posteriores. **S**i velint preterea dicere sicut aliqui dixerūt r. scripserūt tem pibus istis: q̄ vera sacramenta r. veri sacer dotes r. veri ep̄i r. verū corpus chrisi et verus baptismus cū similib; non sint in hac parte obedientie vel in illa.

Consideratio. XIII

Aferibilis est vicarius sp̄sus ecclie. p̄ ipsam eccliam. aut generale conciliū quo ad executōem licitam eorū omniū que potestātē ordinis respiciūt. id est q̄ non licite talia ager. **D**ata quippe est papalis potestas ipsi ecclie. r. sua est. sicut est ipsi pape. q̄ quis alio r. alio modo. **S**ua est in quā r. pape. ad edifica tionem ecclie. nō ad destructōnem. **P**otest ergo vsus talis potestatis tolli. vel suspendi p̄ eccliam ab eo qui veller vtrūmani feste in perditōem ecclie. aut membrorū suorum tali dignitate: vnde r. si potestas ordinis sit immediata deo. sit etiā indelebilis: tamē vsus ipius multū dependet ab ecclia r. a rectorib; suis qui vices eius exequūtur. **E**t hic fundabilis est possi bilitas subtractōis vel suspēsiōis obedi entie ab aliquo in papā rite electo. **N**ā q̄ obedientia tali preste est preceptum affirmatiuū: quod nō obligat pro semper. nec in p̄niciem ecclie. **S**i viderit ergo ecclia q̄ prestare nūc obedientiā pape in am ministratōne ordinum. sacramentorū r. si miliū fieret ecclie perniciosus: r. pape in instrumentum malicie: cur nō suspendere potest huiusmōi obedientiā. quousq; nul lum in obediēdo cadat periculum? **H**ec autem subtractio obedientie magis ad huc fundabilis est in his que sunt tempo ralis amministratōnis. **S**ed vtrum hec obediētie subtractio vel suspēsiō valeat p̄ aliū q̄ per eccliam vel generale cōciliū. **F**orte videretur respondendū negatiue. p̄ fertim si fiat sermo de subtractiōe generali

De auferibilitate pape

et autoritativa, et que ligat omnes de ecclesia in hoc stare. Secus est de subtractione particulari/quo ad hos vel illos/que non fertur autoritative, sed vel doctrinaliter et in finuatiue/vel necessitatis quadam inductione. **I**ubebit (Exempli gratia) summus pontifex coram theologis expertis quod fideles credant spirituales non procedere a patre et filio/dicimus quod theologorum erit doctrinaliter resistere: et dicere quod sibi non obediatur. **I**ubebit alter summus pontifex quod vastetur regnum francie igne et gladio/dicimus quod regis erit resistere et iubere quod ei non obediatur sed resistatur: hoc enim fas est agere cuiusque in quem vim illicitam vellet inferre etiam verus papa. **N**on est pariter iubebit ipse idem quod unio ad pacem ecclesie, non queratur vijs convenientibus, et congruis, aut etiam per eum iuratis aut quod ecclesia nequaquam congregetur ne forte ipsum eiciat. **D**icimus quod omnium catholicorum erit resistere et non obedire. **Q**ui si sit aliquis qui totam presidentiam suam, et papalem dignitatem/convertere velit in instrumentum nequicie, et destructionis aliquam partem ecclesie in temporalibus vel spiritualibus, nec pateat sufficiens remedium aliud nisi subducendo se ab obedientia talis potestatis seuientis, et seipsa abutentis, et hoc ad tempus, vel quousque ecclesia vel concilium prouiderit, hoc fas erit, dum tamen illud agere pia quedam impellat necessitas, non libido, seu cupiditas assumendi improberelamen malicie libertatem. **F**atemur enim duo illa nullo modo debere fieri, nisi manifestis causis urgentibus, ne in toto corpore ecclesie deterior et generalior scissura fiat: et inducat, dum particularia membra consueverunt non obedire. **S**icut notat aristoteles in politicis, pessimum esse consuescere non obedire principi siue regi. **Q**uam magis erronea et dananda est assertio: quod licet unius cuius subditorum, mox ut aliquis est tyrannus, ipsum unius omnibus fraudulentis et dolosis sine quauius autoritate vel declaratione indiciaria, morti tradere, presertim si addat hec assertio quod tyrannus ille omnis est, qui non potest esse ad utilitatem subditorum sed de hac re alibi, de qua viderint assertores.

Consideratio xv.

Auferibilis est vicarius sponsus ecclesie per ecclesiam, aut generale concilium perpetuo vel ad tempus, quoad

ea omnia que sunt iurisdictionis. **S**atis in directe, deductio considerationis istius patet ex precedenti. Nam possunt ab aliquo rite in papa electo tolli tam de iure quam de facto subditi in quos debet iurisdictionem exercere: ita per indirectum iurisdictionem non subsistet. **U**trum vero directe et absolute possit omnis potestas iurisdictionis a papae rite electo remoueri, potest esse duplex imaginatio, quo ad aliquas iurisdictiones qualis est iurisdictione respiciens sacramentales absolutam, que alterius est rationis quam alie respicientes foris exterius. **H**anc enim iurisdictionem habet confessor pape super ipsum, cui tamen non posset communicari iurisdictione in foris exteriori supra papam, ut quod eius posset excommunicare. **H**anc in super iurisdictionem habet in casu necessitatis omnis sacerdos apud peccatorem sibi volentem confiteri. **D**icerent ergo aliqui de hac spirituali iurisdictione sicut de potestate ordinis, quod licet in auferibilis sit in se et in sua essentia, tamen est superius vsus impedibilis modis tactis. **S**icut etiam impediuntur scismatici et heretici prescisi ab ecclesia ne quisque eis nisi in casu necessitatis debeat confiteri. **D**icerent alij quod talis iurisdictione non solum impeditur in suo vsu sed etiam tollitur ministerio ecclesie, et prelati superioris dum degradatur hereticus aliquis prelatus, vel sacerdos hoc quia condescendit deo tollere ab illo sacerdote potestatem diuinitus sibi collatam per ministerium talis, tanquam per causam sine qua non sicut imaginantur doctores multi de potentia collata sacramentis respectu gratie quam figurat, non enim attingit illa virtus actiua sacramentorum substantiam gratie, sed tamen sunt causa sine qua non talis gratia nequaquam crearetur. **S**icut preterea dicimus de infusione anime in embrione dispositum. **E**t magis ad propositum de recessu anime a corpore per inductionem discouenientem qualitatum, presertim si imaginemur quod anima sicut creabatur prius, ita nunc annihilaret consequenter ad has dispositiones vel ad alias. **U**el exemplificemus de annihilatione gratie per peccatum mortale. **A**duertamus tamen in hac materia quod oportet nos concedere consequenter ad premissa et ad factum celestini qui cessit papatu: quod papatus non dicat ordinem super sacerdotium, vel episcopatum. **Q**ui in super non dicat iurisdictiones

inabdicabilem humana voluntate supra episcopatum. Alioquin tunc temporis remanerent duo habentes papalem dignitatem: aut talem que fuisset superior ad episcopalem vel archiepiscopalem. **O**porteret ut videlicet confiteretur dicere quod mortuo vel cedente bono facio qui in locum celestini successit, ipse celestinus potuerat assumi in papatum sine noua alicuius ordinis vel potestatis iuridice essentialis et inabdicabilis collatione, quem admodum dicimus de episcopali dignitate. In his qui fuerunt degradati vel deiectioni, qui iterum possunt restitui nulla consecratione noua facta. **D**e autem consideratione proficiunt studiosis ad cognoscendum magis et magis quid dicat vel importet et quod non papalis dignitas, et qualiter potest exercere iudicium ecclesia circa papam. **N**otes **B**ona uentura in distinctione, xxv. quarti ubi queritur si episcopatus sit ordo supra sacerdotium et ponit quod neque episcopatus neque papatus dicitur nisi plenitudine aliquam, vel dignitates in ordine, et ordinem nouum nullum addit.

Consideratio. XVI

Ascribibilis est vicarius sponsum ecclesie per ecclesiam aut generale concilium ut dicitur est et dum hoc tenetur probabile est quod magis fiat destitutio et iuridice, quam solus declaratio seu dictatio seu consiliatio. **F**uerunt due opiniones ut alias tangebatur de destitute pape **A**naponit quod papa dum labitur in heresim, iam damnatus est, et eo facto per deum depositus, et perdidit iure diuino papalem dignitatem siue hec heresim sit secreta ut ampliat aliqui, siue sit manifesta, ut placet alijs loqui restrictius. **A**redunt alij quod nullus rite in papam electus redditur per aliquod crimen, eo facto depositus licet beneficit deponendus, et manet talis rite electus semper papa, usque ad sententiam depositionis latam contra eum, per ecclesiam vel generale concilium, aut nisi cesserit sponte sua, quem admodum in alijs episcopatus dignitatibus minoribus dicunt esse certum. **I**ta quod resolutio finalis huius opinionis, quam nunc dicimus probabilem, stat in hoc quod sicut nullus efficitur papa, lege stante et nisi fieret noua reuelatio vel miraculosa institutio, nullus inquam talis rite efficitur papa, nisi per legitimam electionem dominorum. **C**ardinalium, aut aliorum quibus hec potestas col-

lata fuerit per ecclesiam, aut per generale concilium: sic nullus talis rite electus definit esse papa, nisi per destitutionem legitimam factam ab ecclesia, vel concilio, vel alijs quibus voluerit conferre ecclesia vel concilium huiusmodi potestatem, qualis nondum collata esse reperitur. **P**robabilitas huius opinionis fundata est, alias in alio opusculo. **E**t nunc breuiter repetamus dicentes aliquid. **P**rimo quod status hierarchicus in ecclesia debet esse certus et constans. **D**a oppositum. **I**am ecclesia non fuisset sufficienter instituta, quia subditi remanerent semper et positi discrimini peccati mortalis, inobediendo vel non obediendo suis superioribus, cum non possent eis consistere sufficienter, quando superiores ius perdidissent in presidingo, vel ipsum retinerent. **A**c proinde dicimus consequenter quod titulus ecclesiastice dignitatis vel autoritatis, non est fundatus in sola sanctitate, quem admodum dixerunt heretici qui nominabantur pauperes de lugduno, et alij similes, sicut deducit **B**ona uentura in distinctione, xxv. quarti. **A**lioquin nihil esset certum in actibus hierarchicis. **S**icut nemo scit an odio vel amore dignus sit. **E**t eadem radice patet quod per prescientiam vel reprobationem eternam, non datur vel auferitur prescise titulus ecclesiastice dignitatis. **N**am **J**udas prescitus fuit apostolus, et multi predestinati carerent tali dignitate. **S**equitur amplius quod titulus ecclesiastice dignitatis non est fundatus in donis gratuitis latentibus in anima, quia de illis consistere non potest subditis, nisi forte per reuelationem, et presertim si sint dona que statim habita statim perdi possunt, quod dicitur propter caracteres indeliberes, postquam semel habiti sunt, et de quibus presuppota fide, potest haberi sufficiens certitudo, dum aliquis rite suscipit sacramenta imprimetia tales caracteres. **A**ddamus rursus quod sicut iniustus homo sine charitate et in peccato mortali potest iuste dominari temporaliter, et esse rex vel princeps iusto titulo. **S**ic etiam potest esse episcopus, vel sacerdos. **E**t hoc sequitur ex prioribus contra imaginatorem aliquorum nostris temporibus in anglia, et alibi, qui posuerunt omnem dominium et omnem dignitatem fundari in iusticia charitatis, et sine ea nihil potest esse iustum neque iuste fieri neque possideri, quod vtrique repugnat assertionibus

De auferibilitate pape

sacre scripture in locis plurimis/in quibus idolatrie et pessimi homines et reprobi appellant reges. ut Saul et Achab. Unde et Christus docuit quod phariseis et reprobis daretur obedientia in doctrina eorum. dum ait. **S**upra cathedram moysi sederunt scribe et pharisei/que dicunt facite etc. **D**icam igitur consequenter quod dignitates ecclesiastice non fundantur in fide interiori/nec in spe sancta. neque in caritate. patet ex eisdem fundamentis.

Ac proinde sequitur ulterius quod deficiente fide in aliquo prelato. non est consequens ut mori perdidit pastoralem dignitatem quia nec fides est necessarium eius fundamentum. **P**atet amplius quod canones sacre scripture. ac summorum pontificum dicentes hereticos esse vitandos tanquam ethnicos et anathematizatos. vix dicunt dum constat eos tales esse. et maxime per sententiam iudicariam. aut propria confessione. aut facti euidentia. **N**ihilominus quod tales sint eo facto depositi a dignitatibus et quod eas perdidit sine destituitioe non habet ex eisdem canonibus. **A**ut si aliqui canones videntur hoc sonare de notorijis et manifestis hereticis/ qui sunt eo facto depositi intelligi posset quod contra tales non requiritur processus iudicialis. ordinatur ad degradandum eos per sententiam diffinitivam. sicut in oculis et non processibus oporteret. **D**icam igitur per consequens probabile. quod sicut humana electio datur ius et titulum ad papalem dignitatem si homo sit capax huius electionis. atque dignitatis. et si firviator baptizatus/ sit per humanam destituitioem perdidit illam presidentiam non aliter. eo invito. siue sit hereticus siue sit scismaticus. **E**t dum opponitur quod hereticus non potest esse membrum ecclesie quantum potest esse caput eius. vel vicarius eius. aut sponsus multa in hanc sententiam. **R**espondetur quod hec ratio vel similis si bene perpendatur/ omnino fuit illa que fundavit omnes errores de quibus preactum est. quod solus iustus iuste dicitur. vel est sacerdos vel sacer. et ita de similibus. **N**otemus ergo sine processu longiori/ quod multe sunt conexiones membrorum in corpore mystico ecclesie sicut diuersae sunt in eodem corpore unitates. **U**na est enim unitas caritatis. **E**t ita soli habentes caritatem dicuntur vere membra ecclesie. **A**lii quamquam tuncque fideles. sunt vel ut prescisa velut arida. et mortua membra. imo sunt perditores domini sui. nec de familia eius. hoc modo dici possunt. nec sunt digni pane/

quo vescunt. **A**lia est unitas in donis nature. sicut omnes homines/ connectuntur in intellectu et in ratione. **A**lia est unitas in simili participatione sacramentorum. et presertim in unitate baptismatis/ in quo character impigitur in qua unitate connectuntur omnes qui baptismate rite susceperunt. etiam ubi fidem actualem. vel habituales. perdidissent. **E**t hec unitas videtur absolute sufficere ad hoc quod aliquis rite in papa electus/ maneat caput ecclesie quousque fuerit per sententiam diffinitivam depositus. **N**olo tamen propterea dicere quod semper sit obediendum tali heretico/ vel non sibi resistendum aut quod sit appellatioe papalis dignitatis honoranda. **Q**uonia in casu sicut tam tactum est posset papa verus manens papa licite etiam ligari. vel in carcerari. vel in mare demergi quanto magis posset obedientiam sibi. vel reuerentialis nominatio denegari.

Consideratio. XVII. 5

Auferibilis non est vicarius sponsus ecclesie. rite prius electus. quin posset creare veros sacerdotes/ et episcopos. et alia facere que ordinem suum respiciunt in tali plenitudine receptum. absque hoc iterari debeant ea que fecisset/ quae valida sunt iure diuino. quousque peccabit ipse cum principibus suis si hoc acceptauerit. **E**t similia ea que iurisdictiones puras respiciunt. illa possunt dici valida que egerit talis quod diu tolerat ab ecclesia. et hoc iure seu approbatione totius ecclesie. vel precedentium pontificum. et conciliorum generalium institutione. presertim nisi aliunde ex culpa subditorum talia reddita fuerint inuvalida: quod precipiant in crimine.

Responderet hec consideratio multis dubitationibus que potuerunt oriri/ durante hoc pestifero scismate. tam in collationibus ordinum. quam in dependentibus et collationibus beneficiorum et similibus. ubi facilius se excipit opinio quam probabili modo possumus in precedenti consideratione circa obiecta. **S**olum perdest in super eadem consideratio ad celerrimum et expeditiorum terminatorem scismatis. per viam cessionis. omnia qualibet discussionem facienda.

Considera. XVIII.

Auferibilis est vicarius sponsus ecclesie tanquam hereticus aut scismaticus etiam ubi in casu. ipse non est veraciter

z mentaliter talis. Assignem⁹ summam casus aliquos circa personas alias. qui si mihi possunt in papam cadere. Duos inueni-
nim⁹ in iuribus expressos. Un⁹ est dū ali-
quis sustinet excommunicationem ultra an-
nū. z citatur sup materia fidei. nec respon-
det. Alius dū citat⁹ corā iudice renuit
prestare iuramentū. Talis aliq̄s poterit
manere semp verus fidelis attū ipse tanq̄
hereticus iur⁹ p̄sumptioe dānabit. Ter-
tius assignatur casus si timore mortis vel
alia passione mot⁹ q̄s vocalr negat ea que
sunt fidei. nec possit aut velit sufficiēter se
purgare. Quartus casus vbi p act⁹ her-
reticales. aut idolatricos. habebit p̄sum-
ptio uehementis cōtra aliquē. z talis nec pos-
terit aut velit sufficiēter se purgare. Dicū-
tur autē actus hereticales vel idolatrici. q̄
sunt cōtrarij vel oppositi actib⁹. quib⁹ so-
let fieri p̄fessio fidei. z religionis xp̄iane. z
cultus diuini. sicut est genuflexio corā sa-
cramento altaris. z ingressus tēpli. z simi-
lia. Et in hoc multū ualeat usus hoim. sic ta-
lia signa. vel talia accipientū. Unde si q̄s
exhibet talia in honorem machometi. vel
idolorū. aut si oppositis factis detestaret⁹
sacramentū altaris. z templū dei. z sacras
imagines. z similia faceret. haberi debet
de heresi. z idolatria suspectus. z hoc vl⁹
bemeret vel grauius. vel leuiter fin q̄ plu-
res cause suspitōem aggrauātes z paucio-
res releuantes cōcurrerēt. Et hic esset lon-
gus sermo de modo accusatōnis talū cor-
ram inq̄sitorē. qū scz z qū nō ueniūt iudi-
cialiter in materia fidei vel idolatrie. pra-
ctādi. Casus quint⁹ inueniē. vbi quis
per falsos testes accusat. atq̄ cōuincit su-
isse relapsus in hereses iam dānatas. Ille
plane dānabit. z iuste dānabit p ecclesiaz
que nō iudicat de occultis. sed de allegatis
et probatis p sententiā. Sextus casus in-
cidens cū quarto. vbi quis etiā leui suspi-
tōne notatus de fide. vocat⁹ fuerit ad iudi-
ciū. z venire neglexerit. seu cōtēpserit. aut
forte nō potuerit. de qua tñ impotentia fi-
dem facere nō ualebit. Cum enī summus
pōtēx iuxta probata prius. possit tā do-
ctrinalit. q̄s iudicialr denūciari deferri. et
accusari corā cōcilio generali in materia
fidei. z cultus diuini. nō repugnat casus
istos z similes in ipso posse repiri. qui cir-
cundatus est infirmitate sicut dicit ap̄lo-
Experientie uoce loquens.

Consideratio. XIX. 2

Heribilis est vicari⁹ sponsus ec-
clesie. p ecclesiaz etiā sine culpa sua.
q̄s nō sine causa. Tangam⁹
similr casus aliq̄s. Ubi corā tota ecclesia
vel concilio generali pponeret. z probaret⁹
per testes q̄ papa q̄ forte est detētus inter
saracenos iā obiit. z cū ecclesia iā nō possit
comode diuini remanere sine papa. vi-
detur oīno q̄ in hoc casu conciliū poterit
creare nouū papā z cū nō possint esse duo
simul. videt⁹ q̄ prim⁹ erit destituit⁹ p conci-
liū. Posset etiā destitui. vbi cōstaret de vi-
ta. si de eo ablata esset spes oīs redeūdi
Alter casus est vbi q̄s rite elect⁹ in papam
efficeret adeo inutilis. ppter indispositiōz
corpalem. ac ppter carentiā perpetuā vsus
rōis. q̄ per cōciliū iam p eū cōgregatū dū
sane mentis erat. expeditet aliter. puideri
de summo pōtēx. Alter casus est vbi
post electōem canonicā alicui⁹ in papam
p cardinales. ipsi cardinales oēs morēt⁹
priusq̄ possent electōz suā canonicā pub-
licare. cōstat q̄ ecclia nō tenet hūc recipe
p papā. z ita posset ad electōem alteri⁹ pce-
dere. Alter casus similis stat cū priori.
vbi nullo mō cardinales etiā uiuentes
possent facere fidē sufficientē de electōne
canonica facta circa nū. q̄lis casus videt⁹
eēz fuisse in scismate p̄nti si bñ ppedat. Et
iō circū stātia ei⁹ multū iustificat p̄cessus
habitos p̄tra illos. p̄tendētes z aduersus
cardiales. Alter casus ppter cōem errorē
aut estimatōem subditoū. aut ipsoz ma-
licia generalē de q̄b⁹ nō est p̄sumēdū q̄ vn-
q̄s debeat obediētā prestare tali. q̄ fuit in
papā rite elect⁹. tñ alteri nouiter eligendo
pati sunt. vt forte si greci uellēt ad vnitatē
eccie redire. dū mō tollerēt papa iā existēs
z nou⁹ rite canonicē crearet. Cōfirmat h
imaginatio casus illi⁹ iuxta positōem in-
nocētij z alioz iuristarum. q̄ dicūt hoim
expsse p̄fessum in religione. posse vxorem
ducere pro saluatōe magne gentis aut ad
fidem conuersiōe. Cur nō similiter p ali-
quo tanto bono posset rite electus. p ecclie
siā aut conciliū generale destitui bono ze-
lo. et integra charitate. Casus alter
sectus esset vbi per iuramentum et uotū
aliquis in papam rite electus. seipsum
ad cessionem obligasset. sed differret hoc
adimplere. In scandalum populorum.

De auferibilitate pape

putantium ex tali facto pape/ q̄ neq̄ iura
mētis suis obligant/ neq̄ votis/ q̄lem ca-
sum habere videmur in manib⁹. Deni-
q̄z si casus notati in hac z precedēti cōsi-
deratōe. vix aut nunq̄ visi fuerint/ nihil o-
min⁹ expediēs est tāgere ad inq̄sitōem so-
lidiorē veritatis z ad cōsuetudinem illoz. q̄
in iuribus suis scriptis oīa particulatim
et sufficiēter arbitrantur esse decisa.

Consideratio. XX.

Huferibilis non est vsq̄ ad cōsum-
mationē seculi vicari⁹ sponsum ec-
clesie/ q̄n aliquis cert⁹/ z vnic⁹ pre-
ficiat/ z hoc lege stante/ z p̄supposita mun-
di duratōne lōgissīma. Detur oppositū
tunc ecclia maneret impfecta vsq̄ ad con-
summatōz seculi/ nec suoz gauderet inte-
gritate mēbroz/ z p̄sertim mēbri p̄cipa-
lis. Quocirca cōcludam⁹ sub q̄drupli-
ci corollario morali cōformiter ad p̄dicta
z ad alias cōsideratōes alibi notatas su-
p̄ eadē materia. Et dicam⁹ p̄tio q̄ hi re-
pugnāt ordinatōi xp̄i/ z spiritui sc̄to rebel-
les sunt/ qui p̄ntis sc̄ismatis terminatōem
impediūt modis talib⁹ quos sciūt aut sci-
re debēt/ ad pacē protin⁹ reducendā/ eē vl
inutiles vel nociuos vt si querat fieri pap̄
p̄ reductōem vni⁹ obediētie ad alterā. vl p̄
vim armatā vel p̄ dispositōem iuris. q̄ nō
sunt pbabilr z salubriter expectanda. Nec
sufficit dicere. habem⁹ papā xp̄m. sufficit
vt credam⁹ in eu3/ nam talis vnio ad xp̄m
z si sit necessaria/ nō t̄n vsq̄ q̄q̄ sufficit/ vt
in ea stemus nō pcurando q̄ntū in nobis
est vnionē alterā ad vnū vicariū suū in ter-
ris/ de quo cōstat ecclie. Addim⁹ cōse-
quēter pro sc̄do corollario/ q̄ hi fallunt z
fallūtur/ qui p̄pter affectōem qualēcunq̄
cōmodi/ vel honoris/ vel amicitie circa al-
terū contēdentū/ tenderēt ipedire suā ces-
sionē/ pro impletōe iuramentoz z votoz
suoz/ z pacis datōe/ si nollent suā deiectō-
nē/ vbi hoc agere renuerēt/ imo p̄sus q̄n-
to magis aliq̄s fuerit amic⁹/ tanto ampli⁹
d̄z hoc querere vt eoz sp̄s salu⁹ fiat/ et vt
pateat oīb⁹ q̄z n̄ zelo malo zelati sunt eos
aliq̄n/ sed zelo charitatis. licet forte vel er-
ror. vel deceptio in iudicio p̄riculariū agē-
dorū interuenire potuerit. Dicam⁹ prete-
rea p̄ tertio corollario q̄ hi nutu dei z spi-
ritu sancti (sicut credendū est) inspiratiōe
tracti fuerūt. q̄ ad cōuocatōem sacri concii

lij p̄sis celebrādi dederūt operā z p̄mpri-
tudine prestiterūt/ prestant z prestabunt.
Ille orando. ille exhortando. hic p̄regen-
do. ille compendo. z ita de singulis Impe-
ditores si q̄ essent numerādi sunt inter il-
los de quib⁹ nūc tetigim⁹. qui rei sunt de-
trimentozū omniū tam tempaliū q̄ spiri-
tualiū. ex hoc sc̄ismate horrēdo nascētiuz
qualia vix suffecerit tractat⁹ gradis vel sū-
mari enarrare. Nā quō patius esset audire
ecclia: qui suā congregatiōem vel nollet
damnabiliter. vel dānabilius impediret.
Hanc cōuocatōem pro finali scuto sue p̄-
rectōnis ad deū. quesinit in morte rex fr̄-
cie karolus q̄ntus. Ad hāc esse debet fina-
lis resolutio oīm qui de sc̄ismate nolūt in-
crepari apud deū. immo ad hoc tēdit neu-
tralitas accepta si bene capiat. Dicam⁹
ad extremū p̄ quarto corollario q̄ hi qui
sacri concilii p̄sanū constituerāt. suffici-
entem habeant autoritatē deiciēdi duos
cōtēdētes. aut suos cōplices. si noluerit
parere dictatis p̄ hoc conciliū. in cessione
facienda realiter. z de facto z cito z alijs re-
quisitis poterūtq̄ procedere ad electōz
vni⁹ tertij vicarij. qui tert⁹ z indubita-
tus ab ecclia poterit z debet reputari.
Et iā vbi nō oēs obedire vellent si electo.
quod tamē nō est indebite presumendū.
Ecce ergo viginti consideratiōes quo-
dā ordine geometrico se sequētes. Que iū-
ctis alijs sedecim in quarū qualibet initi-
um est vnitas eccliaistica. Additis q̄z alijs
q̄tuor dudū tarascone p̄dicatis. reddūtur
xl. consideratiōes. Et he qualē possint as-
ferre studiosiorib⁹ cognitōis materiā. sit
eorū iudiciū qui viderit. Postulem⁹ tā-
dem vt in auferibilis sp̄s. ecclie xp̄s.
vicariū certū. z vnicū nobis instituat. ad
gloriā noīs sui z nostrā oīm salutē. prestā-
te eodē q̄ est benedict⁹ in secula se. Amen.

Sedecim consideratiōes quarū hic
mentionē fecit. paulo post subsequēnt. 44
Quatuor alie in sermōe tarascone p̄di-
cato. q̄ incipit Apparuit gratia dei z etiā
subiungentur. 6m

Sententia Ragi- stri Johannis de Berson de modo habendi se tempore sc̄ismatis.

Ho tollēdū quozūdāz in p̄nti sc̄is-
mate p̄tinaciā in pb̄itatē q̄n̄imā
specialiter in patria flādrensi. si p̄